

Mehmet Şimşek'e ve iş insanlarına kinayeli sorular

Yazar: Mehmet Gün / 11 Temmuz 2024, Perşembe / Oda: Ekonomi

“Şimşek giderse” sendromu devam ediyor. Şimşek sadece iş dünyasının değil, bütün halkın güvenini kazanmalı. İş dünyası da Şimşek'e taleplerini dar çıkar penceresininin ötesine geçirmeli.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek iş insanlarıyla ve kuruluşlarıyla toplu görüşmeler yapıyor. Her görüş, öneri ve isteğin serbestçe ifade edildiğini duyuyorum. Ancak bunların ne kadar dikkate alındığı belli değil. Bazı iş insanları toplantıların yapılacak düzenlemeler hakkında iş dünyasını önceden bilgilendirerek tansiyon ölçme amacına yaradığı kanaatindeler.

Bu görüşler TÜSİAD Yüksek İstişare Kurulu toplantısında da dile getirilecektir. Siyaseten tarafsız pencereden hukukla ekonomi ve demokrasi arasındaki ilişkiyi gündeme getiren sorularımı buradan açık olarak hem Şimşek'e hem de görüştüğü iş insanlarına sormak isterim. Sayın Şimşek'in herkesi yakından ilgilendiren cevaplarını samimiyetle vermesini dilerim.

Şunu da hemen belirtmeliyim ki bu toplantıların benzerlerinin ekonomi politikasından ve kararlardan doğrudan etkilenen ücretli kesimlerle ve temsilcileriyle yapılması daha acil bir ihtiyaç. Neticede Sayın Şimşek herkesin bakanı, sadece iş dünyasının değil.

Şimşek giderse sendromu

Sayın Şimşek, öncelikle şu ana kadar enflasyon karşıtı para politikalarındaki bilimsellik ve sağlanan öngörülebilirlik için teşekkür ederim. Etkinizin devlet bütçesinde tasarruf konusunda da artmasını, kurumlaşarak devamını dilerim.

Göreve tekrar geldiğinizden bu yana bilimsellikte dirayetiniz, tutarlı ve öngörülebilir davranışınız ekonomi yönetimine güveni güçlendirdi. Ancak “Mehmet Şimşek görevden alınır...” veya “yeniden heterodoks politikaya dönülürse” endişeleri hala sürüyor. Bu da oluşan güvenin şahsımıza bağlı olduğunu gösteriyor.

Fakat bu ilk şart olmasına karşın yönetimde istikrarı sağlamaktan uzaktır. Esasen yönetimde güvenin yöneticilerin şahsına bağlı olması bizzat

istikrarsızlık demektir. Bileceğiniz üzere yönetimde istikrar meselesi uğrunda demokrasiden ve hukuktan ödün vererek daha da kötüleştirmiş olduğumuz oldukça eski kronik sorunumuzdur.

İstikrar hesapverirlik gerektirir

Tarihte hemen hemen tüm Türk devletlerinde, Selçuklu ve Osmanlı imparatorluklarında olduğu gibi yönetimde istikrar şahsi çabalarla değil, hükümdar bile olsalar yöneticilerin bağımsız bir yargıya hesap vermesiyle sağlanabilir. Yani hükümdarla reyanın, yöneticiler ile yönetilenlerin yargı önünde eşit olduğu, herkese karşı hukukun üstün olduğu durumda istikrar sağlanabilir.

Bu tarihi bilgiye göre yönetimde istikrarı sağlayabilmek için görevlerini ihmal ve ihlal eden cumhurbaşkanını, bakanları veya emirlerindeki bürokratları yargının, soruşturma izni almadan, dokunulmazlık kaldırmak gerekmeden özgürce soruşturabilmesi gerekir.

Buna karşın cumhurbaşkanını ve bakanları görevi ihmal ve ihlalden dolayı soruşturmayı teklif etmek için 301, soruşturma kararı almak için ise 360 milletvekilinin oyu gerekiyor. Bu şartların gerçekleşmesi imkansız olduğu için de fiilen sorumsuzlar.

Sorumsuz TÜİK, BDDK ve TCMB

Emirlerindeki TÜİK, BDDK, Merkez Bankası ve benzer konumdaki üst düzey yöneticileri soruşturmak için ise cumhurbaşkanı veya bakanların yargıya soruşturma izni vermesi şart. Dolayısı ile kritik kurumlardaki üst düzey kamu görevlileri de fiilen sorumsuzlar.

Dolayısıyla ekonomide öngörülebilirlik ya yöneticilerin iyi olmasına ya şartların ya da kredi verenlerin zoraki bir düzeltme yaptırmasına bağlıdır. İşte bu sebeple Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın sık sık "güvenim tam" demesine rağmen "Mehmet Şimşek görevden alınır her şey, tepe taklak olabilir" endişesi ekonomi yönetiminde istikrarı sağlayamadığı gibi öngörülebilirliği de bozmaktadır.

Bu konuda bir beyanatınızı duymadığım için sormak isterim: Yönetimde **istikrarın hukukun üstünlüğüne bağlı** olduğu bilgisi doğru mu, yoksa bilmediğim bir başka doğru var mı? Bunu sayın cumhurbaşkanına, partinize ne kadar dillendiriyorsunuz ve ne kadar kabul görüyorsunuz?

Kelile ve Dimne ile Adalet Dairesi

Bileceğiniz üzere Adalet Dairesi mefhumu; Türk – İslam devlet yönetim kültürüne egemendir. Kelile ve Dimne'den beri anlatıla gelen toplumsal Adalet Dairesi öğretisine göre devletin zenginliği ve gücü ülkeye adaletin hâkim olmasına bağlıdır.

Yöneticilere yol göstermek için sözde siyasetname kaleme alan bazıları, çağımızın özgürlükler çağı olduğunu, adaletin ise en başta özgürlükleri korumak ve geliştirmekle sağlanacağını, bunun aynı zamanda yenilik ve buluşları geliştirerek katma değerli üretimi refahı artıracığını bilmezden gelerek, çağdışı "biat" mefhumunu "adalet'ten öne çıkarmaktalar.

Enflasyon Eylül 2021'de yüzde 19 iken yüzde 80'e zıplatıldı. Bu oran üç – dört sene sonra bile yüzde 10'un altına indirilemiyor. Anca enflasyonu düşürmek için alınan tedbirler ücretlileri fakirleştirirken varlıklı kesimi zenginleştiriyor.

Gelir dağılımındaki adaletsizlik

Toplumun yüzde 1'lik varlıklı kesimi milli gelirin yüzde 14,5'ünü alıyor. Böylelikle toplumsal gelir dağılımındaki adaletsizliği daha da artırdığının farkında olduğunuzdan eminim.

Sorum şudur: Devletin daha çok vergi toplaması için halkı zenginleştirecek, halkın zenginleşmesi için ülkede adaleti hakim kılacak hangi politikaları geliştiriyorsunuz, geliştiriyor musunuz? En başta gelir adaletsizliği olmak üzere toplumda adaleti bozan, örneğin refahtan aldığı payı azaltarak ücretli kesimin fakirleştirirken varlıklı kesimi daha da varsıllaştıran yapısal sorunları kökünden çözmek için ne yapmayı öneriyorsunuz? Eğer varsa bunları ne zaman ve nasıl gündeme getirmeyi düşünüyorsunuz?

Konuşmaya korkulan ortam

Şimşek'in sözlerini iş insanlarının hepsi dikkatle dinler; çıkacak fırsatları yakalamaya, karşılaşacakları zorlukları kestirmeye çalışırlar. Çünkü, Ekonomi yönetimi oturduğu yerden alacağı kararlarla ekonominin işleyişini doğrudan etkiler; bazılarını abat ederken bazılarını batırabilir. Hal böyle olduğu için, çok azı yönetimi eleştirmeye, acı söz söylemeye cesaret edebilir. Geçenlerde yüzünü çektiği cefa kırışıkları kaplamış olan kıdemli bir iş insanı Oksijen gazetesine, "iş insanları konuşursa aslanların önüne atılıyor" diye beyanat verdi. Bir Anadolu şehrinde "Ekonomi ve Hukuk Buluşması'nın açılışında "yatırımların artması için hukukun üstünlüğü şart" diyen 2 yıllık bir avukat vergi incelemesine uğradı. Ne yazacağımlı bilerek benden yazı istemiş olan İTKİB, özünde – ekonomi hukukun görüntüsüdür, yaşanan üretim ve ihracat sorunları ekonomi yönetiminde istikrarsızlığın sonucudur" diyen yazımı Ticaret bakanlığı ile bağlantılı oldukları korkusuyla yayınlamadı.

Bunları yazarak sormuş olmaktan dolayı başıma bir şey gelmeyeceğine inanarak Türkiye'nin dört bir yanındaki girişimcilere, biraz da kinaye yaparak, aslında size seslenmek istiyorum.

Milli servetten alınan pay

Sizler, değerli iş insanları; Yıllardan beri tekrar tekrar tecrübe ettiğiniz üzere adeta bir tahterevallide iş yapmaya çalışıyorsunuz. Siyasetçiler; aldıkları kararlarla iş yaptığınız zemini bazen 7 – 8 şiddetinde depremlere uğratmakta. Bazen üstünde ilerlemeye çalıştığınız zemini kayganlaştırarak bütün çabalarınızı boşa çıkarmakta, bazen de olmadık şekilde kolaylaştırarak sizleri hak etmediğiniz halde başarılı göstermekteler.

Alınan bazı kararları iflas etmenize, bazı kararlar ise en temel sorunları bile halı altına süpürerek karlı görünmenize, milli servetten hak etmediğiniz pay almanıza neden olmakta.

Kaderi siyasetçiye bağlı iş dünyası

Girişimci, üretimci, katma değer yaratıcı ve sair iktisadi roller oynadığınız şartlarda ayakta kalmanız ve başarılı olmanız, maalesef, yönetenlerin kişisel tercihlerine bağlı. Yöneticilerimizin bir kalem darbesi ile abat, bir kalem darbesi ile ise yerle yeksan olabilirsiniz. But şartlar içinde ayakta kalmak için dik bir kayaya tırmanan bir dağcı gibi her zaman her konuda teyakkuz halinde bulunmanız, çevik ve güçlü olmanız, içinde bulunduğunuz şartlara uyum sağlamanız şart.

Kıscası yöneticilerimizin girişimlerin güvenle gelişip serpileceği bir düzeni kuramadığı bu şartlarda daha çok üretmek, kazanmak ve ümidini sizlere bağlamış insanların refahını artırmak zorundasınız.

Sadece Şimşek'e değil

Şimşek'e sorulara ek olarak iş insanlarına da kinayele sormak istediklerim şunlar:

- 1- İşletmelerinizi idame ettirmenin siyasetçilerin keyfilğine karşı tedbir almaktan ve demokratik yönetimde siyasetçiye örnek olmaktan geçtiğinin farkında mısınız?
- 2- İşletmelerinizdeki ustaya, kapınızdaki bekçiye, şoförünüze, tezgahdaki overlokçuya karşı şeffaf ve hesapverir olduğunuz bir yönetim sistemi kurdunuz mu?
- 3- Birlikte ürettiğiniz geliri, adil olarak paylaşan, gelirden herkesin katkısına orantılı olarak adil pay aldığı, kimin ne kazandığının açık olduğu şeffaf bir ücretlendirme sistemi kurdunuz mu?
- 4- İşletmelerinizde demokratik yönetime yaklaştıkça çalışanlarınızın işletmelerinizi dana çok sahipleneceğinin, üretiminizin artacağı ve yöneticilere daha az bağlı olacağınızın farkında mısınız?
- 5- Daha da önemlisi işletmelerinizde demokratik ve hesapverir yönetim anlayışına benimserseniz ülkemizin demokrasiye ve hukukun üstünlüğüne daha çok yaklaşacağının, işletmelerinizde kendiniz çözebileceğiniz sorunları devletin çözmesini beklemenin aşmak için çabaladığınız sorunların temel nedeni olduğunun farkında mısınız?

